

Raadsvoorstel

Jaar Zaaknummer

2026 242225-2026

Onderwerp:

Oprichting Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe

Portefeuillehouder: D. Keen

Team: Account, Beleid Sociaal domein

Y.M. Schulte, telefoonnummer 140591

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld besluit

1. Toestemming te verlenen aan het college om de Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe (hierna GR JHRD) aan te gaan.
2. De extra structurele lasten bestaande uit € 204.000 hogere organisatiekosten en € 375.000 als gevolg van de gewijzigde verdeelsleutel:
 - a. voor € 204.000 te dekken binnen de bestaande budgetten Jeugdhulp (FCL 60121);
 - b. voor € 375.000 te dekken door middel van een taakstelling binnen programma 10.

Bijlage(n)

1. Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe definitief met wijzigingen
2. Raadsinformatiebrief van 11 maart 2026
3. Begroting 2027 en MJB
4. Bedrijfsplan

Stuk(ken) ter inzage

Collegevoorstel d.d. 16 september 2026 en de daarbij behorende stukken

Jaar	Zaaknummer
2026	242225-2026

1 Inleiding

Sinds de invoering van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg hebben de Drentse gemeenten de wettelijke verplichting om gezamenlijk een jeugdhulpregio te vormen. De Wet verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg schrijft voor dat bepaalde zorgvormen vanuit de Jeugdwet door deze jeugdhulpregio moeten worden ingekocht. Met het aangaan van de voorliggende gemeenschappelijke regeling (hierna GR) wordt opvolging gegeven aan deze wet.

Deze GR neemt de jeugdhulp taken over die momenteel door de Noord- en Midden Drenthe Samenwerking, het Prestatiemanagementteam-Zuid-Drenthe en het Jeugdhulpregio Drenthe voor de twaalf Drentse gemeenten worden uitgevoerd.

Toelichting op de 3 betrokken samenwerkingsverbanden:

- *Prestatiemanagement Team Zuid Drenthe (hierna PMT-Zuid):* een samenwerking tussen de gemeenten Meppel, Westerveld, Hoogeveen, de Wolden, Coevorden, Emmen en Borger-Odoorn op het gebied van jeugdhulp. Sinds 2015 is PMT-Zuid verantwoordelijk voor de inkoop en contractmanagement van jeugdhulp.
- *NMD-samenwerking (hierna NMD):* samenwerking tussen de noord- en midden Drentse gemeenten: Aa en Hunze, Assen, Noordenveld, Midden-Drenthe en Tynaarlo voor jeugd.
- *Jeugdhulpregio Drenthe (Hierna Regioteam):* een samenwerking van de 12 Drentse gemeenten. Sinds 2023 heeft de JHRD mandaat gekregen voor het een aantal opdrachten (o.a. sluitend zorglandschap), deze worden uitgevoerd door het regioteam van de JHRD.

Daarnaast is de voorliggende regeling ook een vervolg op het traject ‘Omarm de complexiteit’, waarin is gesignaleerd dat de huidige samenwerking in de jeugdhulp versnipperd, onduidelijk en kwetsbaar georganiseerd is. Sindsdien is de bestuurlijke ambitie in Drenthe gericht op het gezamenlijk verbeteren van de toegankelijkheid, kwaliteit en organisatie van jeugdhulp ten behoeve van jeugdigen, hun gezinnen en professionals.

2 Beoogd effect

Met uw toestemming geeft u het college de mogelijkheid om uitvoering te geven aan de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg en zodoende bij te dragen aan de betaalbaarheid en beschikbaarheid van de gespecialiseerde Jeugdzorg binnen de regio Drenthe.

De GR is bedoeld als een deskundige, zorgvuldige en samenwerkingsgerichte organisatie die inzichtelijk en toegankelijk opereert. De oprichting betreft nadrukkelijk geen nieuwe bestuurslaag of ingrijpende reorganisatie, maar richt zich op het beter organiseren van bestaande regionale taken, het vereenvoudigen van de samenwerking en het vergroten van samenhang en duidelijkheid voor betrokken partijen. Naast de wettelijke verplichting zien wij als college en de noodzaak van deze nieuw manier van werken. Ook u als gemeenteraad heeft aangegeven in te kunnen stemmen met de oprichting van de GR JHRD mits hierbij rekening wordt gehouden met de zienswijzen van u en andere gemeenten.

3 Argumenten

1.1 De Gemeenteraad moet het college toestemming geven om de GR JHRD aan te gaan.

Op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan het college niet overgaan tot het aangaan van een gemeenschappelijke regeling zonder voorafgaande toestemming van de gemeenteraad. De raad vervult hiermee zijn kaderstellende en controlerende rol en beoordeelt of deelname aan de regeling in het belang van de gemeente is. Door het verlenen van toestemming wordt de democratische verankering van de regionale samenwerking geborgd. In Art 1 lid 4 van de Wet Gemeenschappelijke

Regelingen is opgenomen dat u alleen instemming kunt weigeren als de regeling in strijd is met het recht of het algemeen belang.

1.2 De GR regeling is aangepast aan de hand van de zienswijzen die door de Drentse gemeenten zijn gegeven. In het najaar van 2025 zijn alle gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de regio Drenthe in de gelegenheid gesteld zienswijzen in te dienen op de ontwerpregeling Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe. Een aantal gemeenten hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt en hebben zienswijzen ingediend tegen deze ontwerpregeling. Deze zienswijzen zijn verwerkt in de voorliggende regeling. Deze wijzigingen zijn in het raadsvoorstel kort toegelicht.

1.3 Er is een eenduidiger onderscheid van wettelijke taken en aanvullende taken aangebracht. De wettelijke verplichte taken worden in de GR aangeduid als “basistaken”. Met de term aanvullende taken worden taken bedoeld die naast de wettelijke werkzaamheden door de GR JHRD voor alle deelnemers gezamenlijk worden uitgevoerd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de zienswijzen zoals is aangemerkt in de raadsinformatiebrief van 11 maart 2026 (bijlage 2) onder f, waarin een aantal gemeenten hebben benadrukt dat de regeling zoveel mogelijk moet aansluiten bij de tekst van de wet. Artikel 4 van de Gemeenschappelijke regeling is opnieuw geredigeerd om zodoende aan te sluiten bij de toedeling van taken zoals wij en de andere deelnemende gemeenten voor ogen hebben.

1.4 Hiermee wordt ingestemd met een GR-regeling die de betrokkenheid van de gemeenteraad bij belangrijke besluiten versterkt.

In de GR-regeling is de verplichting opgenomen om belangrijke besluiten aan de raden voor te leggen voor een zienswijze. Het indienen van zienswijzen is duidelijker en concreter opgenomen in de regeling. Vooraf is vastgesteld in welke gevallen de raad om zienswijzen worden gevraagd. Hiermee is opvolging gegeven aan het geschrevene in de raadsbrief van 11 maart 2026 onder e.

1.5 Het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie is in de GR opgenomen.

Met het opnemen van deze mogelijkheid in artikel 15a van de GR regeling wordt gehoor gegeven aan de zienswijze van verschillende raden om een stevige democratische borging in de gemeenschappelijke regeling op te nemen. Een gemeenschappelijke commissie is een commissie als bedoeld in artikel 24a van de Wet gemeenschappelijke regelingen, die het algemeen bestuur van de GR van advies kan voorzien.

1.6 Hiermee wordt ingestemd met een GR-regeling die maatwerk mogelijk maakt en tegelijkertijd de continuïteit en financiële belangen van de deelnemende gemeenten waarborgt.

De regeling maakt het mogelijk dat deelnemende gemeenten additionele taken door de GR JHRD laten uitvoeren. Hiervoor worden afzonderlijke afspraken gemaakt tussen de betreffende gemeenten en het dagelijks bestuur, vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) en een bijbehorend mandaatbesluit. Hiermee biedt de regeling flexibiliteit om specifieke taken regionaal te organiseren zonder dat alle deelnemende gemeenten hieraan hoeven deel te nemen.

In de regeling is in artikel 5, lid 4 opgenomen dat de deelnemende gemeenten die een DVO met de GR hebben afgesloten ter uitvoering van additionele taken, deze taken niet vrijblijvend kunnen terugtrekken voordat de looptijd van de overeenkomst is verstreken, zonder een tegemoetkoming. Hiermee wordt voorkomen dat andere deelnemende gemeenten nadeel ondervinden van een voortijdige terugtrekking.

Gelet op het voorstaande wordt de bepaling over uittreding zoals is geformuleerd in artikel 5 van de ontwerpregeling GR JHRD geschrapt.

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen door de raden is in bijlage 2 van de Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe een toelichting opgenomen. Deze toelichting ziet op de gewijzigde onderdelen van de ontwerpregeling GR JHRD. De toelichting maakt onderdeel uit van deze voorliggende Gemeenschappelijke regeling.

2.1 De oprichting van de GR JHRD leidt tot hogere lasten voor de gemeente Emmen.

Zoals toegelicht onder het onderdeel financiën stijgen de structurele lasten voor de gemeente Emmen. Deze stijging bestaat uit € 204.000 hogere organisatiekosten en € 375.000 als gevolg van de gewijzigde verdeelsleutel. Voor deze extra lasten dient dekking te worden aangewezen. Voor € 204.000 is dekking binnen jeugdhulp op FCL 60121 en wordt verwerkt via een begrotingswijziging. Voor de overige € 375.000 is geen dekking en wordt voorgesteld om dit als taakstelling op te nemen binnen programma 10.

4 Kanttekeningen

1.1 Opdracht aan de GR en mandaat

In de voorliggende regeling worden de taken, met uitzondering van de additionele taken, gedelegeerd aan het bestuur van de GR JHRD. De Memorie van Toelichting bij de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (Kamerstukken II 2023/24, 36 546, nr. 3) spreekt een expliciete voorkeur uit voor delegatie aan de Jeugdregio, met als kernargument dat de Jeugdregio dan onder eigen verantwoordelijkheid op eigen naam kan handelen en dat het interbestuurlijk toezicht, de verantwoording richting NZa en de rechtsbescherming zich kunnen richten op een bestuursorgaan in plaats van op afzonderlijke colleges.

Door te kiezen voor een hybride vorm van opdrachtverlening, doormiddel van delegatie van de wettelijk verplichte taken aan de GR en mandaat van de additionele taken aan de GR komen we zo dicht mogelijk bij de bedoeling van de wetgever zonder dat we de lokale democratische sturing kwijtraken op de inhoud van de dienstverlening die nauw moet aansluiten op het lokale werkveld.

De regeling laat echter ook de keuze aan de deelnemende gemeenten om voor de uitvoering van basistaken van artikel 4 in preciezere regelingen in mandaten te regelen. Hiertoe biedt artikel 6 van de gemeenschappelijke regeling de mogelijkheid.

1.3 De Gemeenschappelijke Regeling kan pas worden opgericht als alle gemeenten positief hebben besloten.

Het voorstel om de GR op te richten is ter besluitvorming naar alle raden verzonden met als doel per 1 januari 2027 de GR op te kunnen richten.

1.4 De planning is ambitieus en gericht op oprichting per 1 januari 2027.

Als er geen tijdig besluit wordt genomen heeft dit zowel consequenties voor de inhoud als voor de financiële middelen (Zie risicoparagraaf in bedrijfsplan (bijlage 5)).

Medewerkers kunnen pas definitief geplaatst worden na definitieve besluitvorming. Het duurt voor hen erg lang voordat er duidelijkheid is en we willen voorkomen dat medewerkers om deze reden vertrekken.

5 Financiën

Totale kosten GR JHRD

Voor de GR JHRD is een begroting voor 2027 en een meerjarenbegroting opgesteld. Hierbij is het uitgangspunt geweest om deze in totaal kostenneutraal te laten zijn.

Voor de gemeente Emmen bedraagt de bijdrage voor de GR JHRD in 2027 € 1.761.211.

Ten opzichte van de huidige situatie leidt deelname aan de GR JHRD tot een structurele lastenstijging. Deze lastenstijging bestaat uit twee onderdelen.

Een bedrag van € 204.000 betreft hogere organisatiekosten. Deze stijging wordt enerzijds veroorzaakt door een toename van de kosten voor de taken die het huidige regioteam uitvoert (€ 57.000). Anderzijds worden kosten die momenteel binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering worden verantwoord, zoals ICT, huisvesting, werkplekken en ondersteuning, ondergebracht binnen de GR JHRD (€ 147.000). Voor deze kosten is dekking aanwezig binnen de bestaande budgetten Jeugdhulp (FCL 60121).

Daarnaast stijgen de kosten voor de gemeente Emmen met € 375.000 als gevolg van een gewijzigde verdeelsleutel binnen de GR JHRD. In de gemeenschappelijke regeling is gekozen voor een verdeling op basis van het aandeel jeugdmiddelen dat gemeenten ontvangen vanuit de meicirculaire (t-2). Deze manier van bekostigen werd al gebruikt en is door het Algemeen Bestuurlijk Overleg Jeugd vastgesteld als de meest eerlijke verdeelsleutel. Hierdoor stijgt het aandeel van de gemeente Emmen van 24,7% naar 26,8% van de totale kosten van de GR JHRD. Voor de dekking van deze aanvullende structurele lasten van € 375.000 wordt voorgesteld een taakstelling op te nemen binnen programma 10.

De gemeenteraad wordt gevraagd in te stemmen met de financiële consequenties van dit voorstel. Na besluitvorming wordt de financiële verwerking opgenomen in een begrotingswijziging.

De gemeente Emmen heeft de afgelopen jaren met een procentuele bijdrage van 24,7% een bevoorrechte positie gehad. Dit voordeel is te danken aan gemaakte afspraken over de verdeling die zijn gebaseerd op afspraken uit 2020 die in de afgelopen jaren niet geactualiseerd zijn. Met deze nieuwe verdeling gaat de gemeente Emmen bijdragen op basis van het aandeel dat we ook vanuit het Rijk ontvangen. Ondanks inspanningen in verschillende bestuurlijke overleggen is het niet gelukt om de stijging van de kosten voor Emmen verder te beperken.

De kosten zoals onder argument 2.1 worden na besluitvorming als onderstaand verwerkt:

- Voor de genoemde kosten voor verplaatsing van kosten door de oprichting van de JHRD en autonome ontwikkelingen die onderdeel zijn van de budgetten jeugdhulp (€ 204.000) is dekking binnen jeugdhulp op FCL 60121 en wordt verwerkt via een begrotingswijziging (bijlage 5).
- Voor de dekking van de stijging van de kosten door het wijzigen van de verdeelsleutel (€ 375.000) is een begrotingswijziging nodig en moet dit als taakstelling worden opgenomen binnen programma 10 (bijlage 5).

6. Uitvoering

De huidige Jeugdhulpaanbieders en andere externe partijen willen weten wat er verandert in de samenwerking, wie hun aanspreekpunt wordt en wanneer er iets wijzigt. Eind vorig jaar zijn zij hier over geïnformeerd (op moment van zienswijze GR-regeling). Via de reguliere communicatiekanalen en op de websites van Noord Midden Drentse Samenwerking, PMT-Zuid en JHRD worden zij geïnformeerd over de stand van zaken. De kern van het bericht luidt:

In het kader van de oprichting van de GR Jeugdhulpregio Drenthe worden enkele besluiten genomen om tot formele oprichting over te kunnen gaan. Op korte termijn verandert er niets in de dagelijkse samenwerking. Er wordt toegewerkt naar één regionale organisatie gevestigd in Assen en één herkenbaar aanspreekpunt vanaf 1 januari 2027. We houden u op de hoogte over de voortgang en de wijzigingen. De GR helpt om regionale samenwerking rond specialistische jeugdhulp duidelijker, consistent en beter organiseerbaar te maken.

Als alle gemeenten zijn overgegaan tot definitieve besluitvorming, met de benodigde toestemming van hun raden, moet de gemeenschappelijke regeling bekend worden gemaakt in het Gemeenteblad. Conform de GR-regeling zal deze door de gemeente Assen worden gepubliceerd. De gemeenschappelijke regeling treedt pas in werking nadat de bekendmaking heeft plaatsgevonden.

Een concept-besluit is bijgevoegd.

Emmen, 16 september 2026.

Burgemeester en wethouders van Emmen,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

N.A. Plantinga

H.F. van Oosterhout

Jaar Zaaknummer

2026 242225-2026

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Emmen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 16 september 2026,

besluit:

1. Toestemming te verlenen aan het college om de Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe (hierna GR JHRD) aan te gaan.
2. De extra structurele lasten bestaande uit € 204.000 hogere organisatiekosten en € 375.000 als gevolg van de gewijzigde verdeelsleutel:
 - a. voor € 204.000 te dekken binnen de bestaande budgetten Jeugdhulp (FCL 60121);
 - b. voor € 375.000 te dekken door middel van een taakstelling binnen programma 10.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 29 oktober 2026.

de griffier,

de voorzitter,

S. Engelen

H.F. van Oosterhout